

OPINIE | 04 november 2019

CTA: Het gaat om de keten

 Leestijd van ongeveer 5 minuten 12 reacties

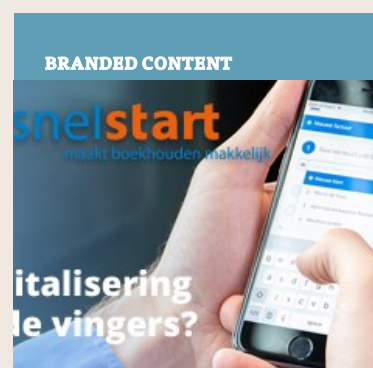
Over de keten wordt veel geschreven in het interim rapport van de CTA, waarbij het met name gaat over het delen van de verantwoordelijkheid voor de juiste financiële verantwoording van ondernemingen. Ik wil de ketendiscussie graag benaderen vanuit systeemdenken en de zaak daardoor in een ander perspectief plaatsen.

Als je kijkt naar de keten, dan is de wettelijke controle van de jaarrekening daarbinnen momenteel de verbindende factor. Bedrijven zijn hiertoe verplicht, de accountant voert het uit en de kwaliteitsinstanties houden toezicht. De wettelijke controle is als het ware een 'attractor' in het gehele systeem. Het houdt het in stand en geeft energie aan met name accountantsorganisaties en toezichtinstanties, aangezien die hiermee hun boterham verdienen.

De accountantsorganisatie is op zichzelf ook weer een (sub)systeem, ingenesteld in het grotere geheel van de keten. Naast de jaarrekeningcontrole voert dat systeem ook advieswerkzaamheden uit die niet worden aangetrokken door de wettelijke jaarrekeningcontrole.

De wettelijke controle als attractor verklaart de interacties tussen de verschillende agenten of partijen in de keten, waarbij de controle telkens het uitgangspunt vormt. Als deze interacties consistent zijn (kort gezegd: dat iedereen hetzelfde voor ogen heeft) kunnen we spreken over een goed werkend systeem. Momenteel is sprake van hoge inconsistentie tussen met name toezichthouders en accountantsorganisaties, waardoor het systeem hapert en niet goed functioneert.

Als je kijkt naar de inhoud van de discussies die gaande zijn – vaak over de bovengenoemde inconsistentie – vallen mij een paar zaken op. Ten eerste lijkt het erop dat we het eens zijn dat de wettelijke controle belangrijk is en nog bestaansrecht heeft in de huidige tijd. Het interim rapport van de CTA constateert namelijk niet dat hier een probleem mee is. Dit verklaart voor mij waarom de aandacht zich met name richt op de accountant, de toezichthouder(s) en de kwaliteit van de wettelijke controle. Voor andere partijen in de keten is dit van minder belang, omdat zij hierop niet direct invloed kunnen uitoefenen of dit niet de hoogste prioriteit heeft. We moeten onthouden dat deze partijen ook weer systemen zijn die niet alleen zijn ingenesteld in het accountancysysteem, maar ook in andere systemen. Deze partijen zijn voor hun bestaan niet afhankelijk van de wettelijke controle: andere attractors zijn hier belangrijker. Voor de accountants in de accountantsorganisatie is dit anders; hier heeft de wettelijke controle wel de meeste aantrekkingskracht.

Efficiënter werken door slimme software

Het aantal ondernemingen – en dus klanten – blijft groeien. Maar jij zit aan je taks. Hoe zorg je ervoor dat je geen 'nee' meer hoeft te verkopen én efficiënt blijft werken? Digitalisering in het accountancylandschap biedt uitkomst. Welke systemen gebruik jij? Welke software helpt jou om handelingen te versnellen door ze te digitaliseren? Wij zetten wat punten voor je op een rij. Download het whitepaper en ervaar zelf waar jij tijd kunt inwinnen.

Download het whitepaper

LAATSTE OPINIES

OPINIE | 18 november 2019

AFM biedt perspectief

OPINIE | 14 november 2019

Dutch GAAP, nu in soorten en smaken

OPINIE | 11 november 2019

Weg met de publicatieplicht voor micro-entiteiten!

OPINIE | 06 november 2019

Dominante bestuurders vragen om meer

Wat mij verder ook opvalt is de veel besproken rol van de toezichthouder. Om deze rol in de keten beter te begrijpen moet we kijken naar de ecologie van het beroep, mooi verwoord door Jan de Rooy in zijn [opiniestuk](#) over “een hek rond de controlepoot”. Hier wordt de geschiedenis van het beroep beschreven. Wat opvalt is dat in het begin de wettelijke controle nog niet bestond en dus helemaal niet als attractor fungeerde voor het bestaan van de accountant. De aantrekkingskracht in de keten was de financiële kennis en veelzijdige deskundigheid van de accountant ten aanzien van een pallet van zaken die relevant waren voor ondernemingen, naast de jaarrekeningcontrole.

Pas later is de wettelijke controle ingevoerd, inclusief kwaliteitsstandaarden, wat daarna het bestaansrecht van de toezichthouder is geworden. Dit heeft het systeem (of de keten) in complexiteit laten toenemen. Deze nieuwe schakel of agent is vervolgens door de jaren heen zodanig gegroeid, gevoed door boekhoudschandalen, dat de wettelijke controle de oorspronkelijke aantrekkingskracht langzaam heeft vervangen. Het bestaat nog wel een beetje in de advieswerkzaamheden van de accountantsorganisatie, alleen staat dit nu ook ter discussie. Ik begrijp daarom goed dat de accountantsorganisatie dit niet echt wil opgeven, omdat dit de kern van zijn oorspronkelijke bestaan raakt, maar ook die van het huidige verdienmodel.

De toezichthouder ontleent zijn bestaansrecht aan toezicht houden en heeft hiervoor controlemaatregelen (feedback mechanismen: *error control*) nodig. In de loop der jaren zijn deze gegroeid en hebben elkaar versterkt, waardoor het systeem nog voornamelijk naar binnen is gericht, getuige de vele kwaliteitsdiscussies. De oplossing wordt nu vooral gezocht in het toevoegen van nog meer feedback mechanismen, om de kwaliteit te waarborgen. Ik zie deze trend ook naar voren komen in sommige aanbevelingen van de CTA.

Bij veel focus op controlemaatregelen is verder de organisatiecultuur belangrijk. Uit onderzoek blijkt dat er een correlatie bestaat tussen het aantal incidenten en het aantal controlemaatregelen. Zonder controlemaatregelen nemen incidenten toe, maar met de veel controlemaatregelen zie je dit ook gebeuren. Een sterke cultuur (die vaak waarden gedreven is) kan zorgen voor een juiste verhouding aan controlemaatregelen.

Kijkend naar het grotere geheel lijkt het erop dat het hele systeem blijft bestaan door de aantrekkingskracht van de wettelijke controle en dat we langzaam tot de conclusie komen dat het alsmaar toevoegen van feedback mechanismen niet de oplossing is, zolang de wettelijke controle niet de enige attractor is van de accountantsorganisatie. Dit verklaart voor mij waarom geluiden opgaan over “audit only”-organisaties. Dit zal inderdaad voor consistentie kunnen zorgen, omdat de wettelijke controle dan de enige attractor is in de accountantsorganisatie, wat het consistent maakt met de rest van de keten. Maar zoals eerder gezegd zal dit ook de kern van het accountantsbestaan aantasten en daarmee ook van het huidige verdienmodel. Iets dat we zullen moeten accepteren, als we vinden dat alles draait om de wettelijke controle en die voldoende is ingericht om aan de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer te voldoen. Alleen dan kunnen we hier een bevestigend antwoord op geven, kijkend naar bijvoorbeeld de publieke discussie over duurzaamheid en de rol die de accountantscontrole hierin speelt. Het probleem zit derhalve bij de wettelijke controle en de wijze waarop deze is ingericht.

Vacatures

Zoek vacatures

Powered by

Finance.nl
De vacaturesite voor financials

Rozet zoekt een **Financieel Controller** in Arnhem

CIC zoekt een **International Controller - Rotterdam, NL** in Rotterdam

NOS zoekt een **Manager Finance** in Hilversum

Politie Nederland zoekt een **procesmanager factuurstromen** in Rotterdam

Gemeente Heemstede zoekt een **Controller AO/IC** in Heemstede

Een andere weg die kan worden bewandeld om een duurzame oplossing te vinden, met respect voor de kern van het bestaan van de accountant, is om innovatie toe te passen op de accountantscontrole. Bijvoorbeeld door de wettelijke plicht af te schaffen, zodat een nieuwe verbindende factor kan worden gevonden in de keten. In het begin is er misschien chaos, maar volgens mij is het systeem sterk genoeg om hiermee om te gaan. Alleen een nieuwe verbindende factor zal het systeem de nieuwe kracht geven die recht doet aan het oorspronkelijk bestaansrecht van het accountantsvak, waarop we allemaal zo trots zijn.

Aan wie de keuze wat te doen? Is dat de CTA en kan en wil deze de beslissing nemen? Of durft die dat niet en is dat misschien de reden waarom de heilige huisjes blijven bestaan? Mijn advies bij negatieve beantwoording is: schaf de wettelijke verplichting af, om daarna innovatie te starten voor een duurzame toekomst van het accountantsberoep. En bij een positief antwoord: ga voor een 'audit only'-oplossing.

Wat vindt u van deze opinie?

Spelregels debat

Deel dit artikel

Jeffrey Bekkerin
Jeffrey Bekkerin is vice president corporate governance bij Seadrill in Londen. Binnen Seadrill gebruikt hij Social Physics en Artificial Intelligence om organisatorische vraagstukken in een snel veranderende omgeving op te lossen. →
[Lees alles van Jeffrey Bekkerin](#)

GERELATEERD

OPINIE | 18 november 2019

AFM biedt perspectief

'Opsplitsen die kantoren', stelde FRC-voorzitter Simon Dingemans naar aanleiding van de bevindingen van de Britse toezichthouder. Met het oordeel dat 'de kwaliteitsslag een impuls nodig heeft' reageerde AFM-bestuurder Everts aanmerkelijk genuanceerder. →

🗨️ x 4 👍 91 👎 30

Berry Wammes

NIEUWS | 15 november 2019

Arnold Schilder pleit voor 'meer rust'

De accountantssector heeft tijd nodig om te veranderen. Oud-IAASB-voorzitter Arnold Schilder pleit daarom voor meer rust. "Laten we niet vergeten dat er duizenden controles goed gaan ondanks de schandalen." →

 x7

NIEUWS | 14 november 2019

AFM ziet grote verschillen in kwaliteitsslag 'overige' oob-kantoren

De kwaliteitsslag bij de 'next five'-accountantsorganisaties laat grote verschillen zien. Dat blijkt uit een rapport van toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) over deze 'overige oob-accountantsorganisaties'. →

 x3

NIEUWS | 13 november 2019

Hoekstra geeft CTA uitstel

Minister Hoekstra (Financiën) verleent de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) uitstel tot 1 februari 2020 voor het opleveren van haar definitieve advies. →

 x1

NIEUWS | 13 november 2019

FD: 'Voorzitter FRC wil accountants een lesje leren'

Simon Dingemans, voorzitter van de Britse toezichthouder Financial Reporting Council (FRC) riep in een interview op tot opsplitsing van de controle- en adviestakken van de Britse big four. Die stellingname doet niet alleen in het Verenigd Koninkrijk de wenkbrauwen fronsen. →

 x0

Aanmelden nieuwsbrief

Ontvang elke werkdag (maandag t/m vrijdag) de laatste nieuwsberichten, opinies en artikelen in uw mailbox.

Bent u NBA-lid? Dan kunt u zich ook aanmelden via uw [ledenprofiel op MijnNBA.nl](#).

Upgrade naar een [ondersteunde browser](#) om een reCAPTCHA-uitdaging te ontvangen.

[Waarom gebeurt dit?](#)

[Privacy - Voorwaarden](#)

Uw e-mail adres

Aanmelden

Accountant is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

NBA

ACCOUNTANT.NL

[Home](#)

[Nieuws](#)

[Opinie](#)

[Carrière](#)

[Feiten en cijfers](#)

[Artikelen](#)

THEMA'S

[Aansprakelijkheid](#)

[Arbeidsrecht](#)

[Corporate governance](#)

[Externe verslaggeving](#)

[Fiscaal](#)

[Fraude in praktijk](#)

[Kantoormanagement](#)

[Mkb](#)

[Opleiding](#)

[Privacy](#)

[Samenstellen](#)

[Statistical auditing](#)

[Accountantsdag](#)

[Assurance](#)

[Dag van de Financial](#)

[Financiële instellingen](#)

[Flex-bv](#)

[ICT](#)

[Kwaliteit en toezicht](#)

[Ondernemingsrecht](#)

[Overheid](#)

[Professioneel-kritische instelling](#)

[SBR](#)

[Subsidies](#)

[Arbeidsmarkt](#)

[Beroep met toekomst](#)

[Derivatens](#)

[Financiering](#)

[Fraude en witwassen](#)

[Integrated reporting](#)

[Lerend vermogen](#)

[Onderzoek en wetenschap](#)

[Pensioen](#)

[Publiek belang](#)

[Semi-publieke sector](#)

[Van de Helpdesk](#)

Accountant maakt gebruik van cookies om de website te analyseren en te verbeteren en om advertenties te tonen. Door op 'akkoord' te klikken geeft u toestemming voor het gebruik van cookies. In de [cookieverklaring](#) vindt u meer informatie over het gebruik van [Twitter](#) cookies op deze site. [NBA.nl](#)

Akkoord